

Pomarańczowa alternatywa – rewolucja małych a zarazem wielkich ludzi

Autor: Piotr Burak

1. INFORMACJE WSTĘPNE: *szkoła ponadgimnazjalna, I lub II klasa (w zależności od szkoły), przedmiot historia, wiedza o społeczeństwie, godzina wychowawcza - czas trwania lekcji (do 45 minut).*

2. TEMAT LEKCJI: *Pomarańczowa alternatywa – rewolucja małych a zarazem wielkich ludzi.*

3. CELE LEKCJI:

- uczniowie poznają życie i działalność osób związanych z *Pomarańczową alternatywą*;
- zapoznają się z miejscami, gdzie wybuchały strajki i happeningi;
- poznają jak wyglądało życie ludzi w czasach komunizmu, z jakiego powodu dochodziło do demonstracji;
- zauważają jak ważne są możliwości wypowiedzenia obywatelskiego nieposłuszeństwa oraz przedstawiania własnych poglądów.

Kształcenie umiejętności:

- praca ze źródłami: film, fotografia,
- praca z kartą pracy
- analizowania materiałów źródłowych
- poszukiwania, porządkowania i prezentacji informacji
- posługiwania się pojęciami właściwymi tematowi
- komunikacji na poziomie grupy i klasy
- planowania własnej wypowiedzi

4. METODY PRACY STOSOWANE PODCZAS LEKCJI:

praca z różnorodnymi źródłami

praca pod kierunkiem

tekst przewodni – dyskusja

Środki dydaktyczne:

rzutnik lub tablica multimedialna

5. STRUKTURA LEKCJI:

ETAPY LEKCJI	CZAS	CZYNNOŚCI NAUCZYCIELA I UCZNIÓW
Czynności organizacyjne	3 min.	Przywitanie się z klasą, sprawdzenie obecności.
Wprowadzenie do lekcji	5 min.	Pytania do uczniów: Z czym kojarzą słowo <i>happening</i> ? Jak rozumieją to pojęcie? Co to znaczy alternatywa? Z czym kojarzy im się kolor pomarańczowy? Nauczyciel przedstawia temat lekcji oraz rozdaje karty pracy
Przedstawienie treści	10 min.	Na podstawie materiału filmowego uczniowie uzupełniają karty pracy.
Analiza materiałów	10 min.	Uczniowie podzieleni na 2 lub 3 grupy, w zależności od liczebności klasy, omawiają między sobą zdjęcia i teksty źródłowe. Wymieniają się uwagami i spostrzeżeniami.
Działania uczniów	10 min.	Uczniowie na forum klasy omawiają otrzymane fotografie i teksty: Co na nich widzą? Co ich szczególnie zaintrygowało? Jakie emocje wyrażają ukazani na zdjęciach ludzie? O czym mówią teksty?
Podsumowanie	7 min.	Nauczyciel podsumowuje wypowiedzi uczniów oraz uzupełnia o treści, które nie padły ze strony uczniów. Nauczyciel dyktuje treść zadania domowego.

6. MATERIAŁY DYDAKTYCZNE:

materiał filmowy: źródła: <http://tekapomorska.pl/?ptyear=1988-2/zrodla/filmy> „Major albo rewolucja krasnoludków” czas: 2:11 do 5:50

https://www.youtube.com/watch?v=2pkXFeY_M8 IPNtv "Z filmoteki bezpieki" odc. 53 - Pomarańczowa alternatywa czas: od początku do 4 min.

karta pracy

zdjęcia i teksty źródłowe: <http://culture.pl/pl/artykul/pomaranczowa-alternatywa-w-cytatach-i-wypowiedziach>

7. PROPONOWANA PRACA DOMOWA:

Czy *Pomarańczowa alternatywa* była tylko happeningiem? Porównaj współczesne znaczenie słów happening oraz alternatywa w kontekście działań *Pomarańczowej alternatywy*.

*Zadanie dla chętnych: Czy mieszkańcy Wrocławia i turyści kojarzą *Pomarańczową alternatywę*? Przeprowadź wywiad lub sondę. Przedstaw analizę wyników w formie prezentacji.

8. ZAŁĄCZNIKI:

- karta pracy ucznia
- zdjęcia

9. UWAGI:

Pomarańczowa alternatywa	
Czas	
Miejsce	
Główny inicjator	
Podjęmowane inicjatywy	

Temat związany jest z historią lokalną, ale równie dobrze może być wykorzystany w każdym innym regionie Polski, dzięki któremu można opowiadać o formach i sposobach walki z komunizmem lub wyrażaniem własnych opinii i przekonań. Jest to temat uniwersalny i nic nie tracący ze znaczenia pomimo upływu lat.

10. MATERIAŁY I KARTA PRACY UCZNIĄ

Uzupełnij tabelkę na temat *Pomarańczowej alternatywy* podstawie przedstawianych informacji filmowych:

11. ZDJĘCIA i TEKSTY ŹRÓDŁOWE:

<http://culture.pl/pl/artykul/pomaranczowa-alternatywa-w-cytatach-i-wypowiedziach>

"Wypracowana przez Pomarańczową Alternatywę metoda, charakter podejmowanych akcji sytuowały ją pomiędzy dwiema dominującymi w życiu publicznym siłami: środowiskiem Solidarności i rządem komunistycznym. Pomarańczowa Alternatywa, będąc połączeniem kontestacji i humoru, doskonale wpisywała się w nastroje nowej generacji Polaków i szybko zyskała rzesze zwolenników. Począwszy od 1988 roku akcje uliczne wykraczają już poza Wrocław i zaczynają obejmować kilka nowych ośrodków, między innymi Warszawę, Łódź, Lublin, Trójmiasto. Bardzo często w happeningach odwoływano się do uroczystości z oficjalnego kalendarza, parodiowano teatrum władzy. Obchodzono więc rocznicę rewolucji październikowej, Dzień Wojska Polskiego, Międzynarodowy Dzień Dziecka, inicjowano też własne święta – ku czci milicjanta czy tajniaka; na transparentach wypisywano absurdalne hasła: 'Przyłączyć Afrykę do ZSRR', 'Milicja w krainie czarów', 'Pacyfiści do Pacyfiku'." [Natalia Żak w: "Pomarańczowa Alternatywa – happeningiem w komunizm", praca zbiorowa, MCK, Kraków 2011]

1 kwietnia 1987: "**Święto Garnków**", Wrocław

"Oto jak jeden z pierwszych happeningów, nazwany 'Świętem Garnków', opisuje Waldemar Fydrych: 'O godzinie 12.00 wielbiciel sztuki wojennej, stosując rzeczywistość surrealizmu socjalistycznego, ruszyli uzbrojeni w widelce i inną broń białą, chronieni przez wielkie hełmy z garnków, w kierunku pobliskiej Hali Targowej, gdzie wśród barwnych owoców z południowych mórz, przy huku werbli przesuwali się w kierunku placu Grunwaldzkiego. Wielki Marsz pod Wojewódzką Radą Narodową zakończył się spotkaniem z inną grupą artystyczną, która wysiadając z wozów przystąpiła do działań stricte literackich; otworzyły się notesy i błysnęły długopisy. [...] Milicjanci z tego piastowskiego grodu wykazali duże zrozumienie dla sztuki nowoczesnej, wnosząc inwencję i wielki wkład w rozwój kultury Dolnego Śląska'.

[Miroslaw Pęczak, "Mały słownik subkultur młodzieżowych", Wydawnictwo Semper, Warszawa 1992]

1 czerwca 1987: "Krasnoludki na Świdnickiej", Wrocław

"W nysce milicyjnej krótkofalówka pracuje na wzmożonych obrotach.

– Kto to jest? – pyta gość z komendy.

– To są krasnoludki.

– Jakie krasnoludki?

– No, krasnoludki – odpowiada przez krótkofalówkę milicjant.

– Co, zwariowaliście?! – krzyczy wielce zdziwiony głos z komendy.

– Nie, nie zwariowaliśmy, naprawdę na ulicy są krasnoludki. Zatrzymaliśmy je.

– Słuchajcie, czy dzisiaj dużo wypiliście?

– Nie, nic nie piliśmy.

– To dlaczego widzicie krasnoludki?

– To są studenci przebrani za krasnoludki.

– Ach tak! – rzekł głos z krótkofalówki. – Studenci – zdziwienie znikło. – Ale co robią te krasnoludki? – zapytał głos z komendy, był nieco zaniepokojony.

– Śpiewają.

– Co?

– 'My jesteśmy krasnoludki!'"

[Waldemar Fydrych, "Pomarańczowa Alternatywa. Rewolucja krasnoludków", Wydawnictwo Pomarańczowa Alternatywa, Warszawa 2008]